

תקציר

פרשנות כפואטיקה: מינוח פרשני בין תפקוד פרשני לבין תפקוד פואטי במדרש הגדול

גלעד שפירא

אחת השאלות המרכזיות בספרות המדרש התובעת עיון היא סוגיית כפל הפנים שבין אופייה הפרשני לבין אופייה הספרותי. שאלה זו מקבלת משנה תוקף לאור זיהוין של סוגות ספרותיות כמבעים אוטונומיים גם ללא קשר למדרש, כגון הסיפור הדרשני והמשל. העיסוק בסוגות הללו מעלה תהייה על מידת אופיין הפרשני בהופעתן בהקשריו של המדרש המאוחר, ופותח את האפשרות לזהות תפקוד קומפוזיציוני שלהן במסגרות טקסטואליות רחבות. על רקע הדברים הללו בוחן המחבר את תפקודה של הפרשנות עצמה באמצעות המינוח הפרשני ביצירה רחבה מימי הביניים, מדרש הגדול. במרכז הדיון עומדים הביטוי הפרשני 'זהו שאמר הכתוב' ואופן תפקודו כיוצר אשכולות של יחידות טקסטואליות סביב מוקדים תמטיים תוך סימון של יחידות אלה בפרשיות מדרש הגדול. על בסיס סקירה ואפיון של תופעה זו המחבר טוען שהפרשנות במדרש הגדול היא חלק מעיצובו הספרותי הכולל, ואינה ממוקדת דווקא בתפקיד הפרשני אלא בתבנות חומרים טקסטואליים.

ABSTRACT

HERMENEUTICS AS POETICS: THE CASE OF *MIDRASH HAĞADOL*

Gilad Shapira

One of the fascinating characteristics of Midrash is its dual nature as both poetic and hermeneutic. Late Midrash has been shown to accentuate the literary, rather than the exegetical dimension of given genres (e.g. the Mashal, the retold biblical narrative). This paper addresses the place of hermeneutics in a seminal work of Late Midrash – *Midrash HaGadol* (Aden, Yemen, 14th century): This discussion is centered on the hermeneutical expression, ‘*zehu sheamar hakatuv*’ (this is what Scripture said) and the way it functions to create bundles of textual units around thematic focuses, and it indicates their components. Based on that, the paper argues that the function of hermeneutics in *Midrash Hagadol* is primarily poetic.